

Ergoterapi til personer der lever med kroniske tilstande - Udvikling og gennemførlighed af ABLE programmet

Forsvaret: 26-11-2018

Af: [Kristina Tomra Nielsen](#), ergoterapeut, MSc.OT og ph.d.

Hovedvejleder: [Eva Ejlersen Wæhrens](#), ergoterapeut, lektor, seniorforsker og ph.d.

Dansk resumé

Baggrund: Personer, der lever med kroniske tilstande oplever ofte nedsat evne til at udføre opgaver relateret til egenomsorg og husholdning, også kaldet almindelig daglig levevis (ADL). Foruden medicinsk behandling med henblik på at forebygge eller behandle symptomer, tilbydes personer med kroniske tilstande ofte fysisk træning for at forbedre fysiske og/eller mentale kropsfunktioner. Sådanne interventioner er baseret på en antagelse om, at forbedret fysisk og mental funktion også vil resultere i forbedret evne til at udføre ADL. Eksisterende forskning indikerer dog, at forbedrede kropsfunktioner ikke nødvendigvis vil føre til forbedret evne til at udføre ADL.

Forskning, der undersøger effekt af interventioner, som sigter mod at forbedre ADL evnen er desuden sparsom og utilstrækkelig. Der er således et behov for at udvikle og evaluere gennemførligheden af et interventionsprogram, der direkte sigter mod at forbedre evnen til at udføre ADL blandt personer med kroniske tilstande. Formålet med denne afhandling er derfor at udvikle og evaluere gennemførligheden af et ergoterapeutisk interventionsprogram, der sigter mod at forbedre ADL evnen blandt personer med kroniske tilstande.

Metoder: Det Britiske Medicinske Forskningsråds vejledning for udvikling og evaluering af komplekse interventioner blev anvendt. Under udviklingsfasen gennemførtes indledningsvist en litteratursøgning med henblik på at identificere eksisterende viden om ADL interventioner. Desuden blev to separate studier gennemført. Først identificerede, organiserede og prioriterede personer med kroniske tilstande (n=18) og ergoterapeuter (n=23) idéer til hvordan ADL evnen kan forbedres. Her anvendtes metoden Group Concept Mapping (studie I). Baseret på ADL-Interview (ADL-I) undersøgte dernæst selv-rapporteret kvalitet i ADL udførelsen blandt personer med kroniske tilstande inddelt i fire undergrupper; personer med reumatologiske sygdomme (n=143), personer med uhelbredelig kræft (n=203), personer med kronisk obstruktiv lungelidelse (KOL) (n=141) og personer med skizofreni (n=106) (studie II). Endelig blev der gennemført ekspert workshops med henblik på at påbegynde udviklingen af interventionsprogrammet. Dette ved at syntetisere de indhentede informationer og udvikle logiske modeller.

Under gennemførligheds- og pilotfasen, blev en undersøgelse af gennemførlighed (indhold og levering) af programmet 'En bedre hverdag' (ABLE 1.0) planlagt og senere gennemført baseret på et pretest – posttest studie. Studiet blev gennemført i en dansk kommune, blandt personer med kroniske tilstande (n=30). Data relateret til interventionsudvikling, interventionskomponenter, handlingsmekanismer, oplevet værdi, udbytte, skade eller utilsigtede konsekvenser, gennemførlighed og accept i praksis, og nøjagtighed, rækkevidde og interventionsdosis blev indsamlet både fra klienternes og ergoterapeuternes perspektiv. Både kvalitative og kvantitative data blev indsamlet ved hjælp af registreringsark, undersøgelser af ADL evne (ADL-I og Assessment of Motor and Process Skills (AMPS)) og ved anvendelse af Goal Attainment Scaling (GAS) (studie III).

Resultat: Vi fandt, at personer, som lever med kroniske tilstande og ergoterapeuter har ensartede idéer til hvordan ADL evnen kan forbedres. Idéerne spændte over forskellige emner og var organiseret i syv temaer. Dog havde personer med kroniske tilstande og ergoterapeuter forskellige prioriteringer af disse idéer (studie I). Dernæst fandt vi, at forskellige sub-grupper med kroniske tilstande oplever ensartede problemer relateret til nedsat kvalitet i ADL udførelse. Det dominerende problem var relateret til at opleve øget tidsforbrug og øget brug af kræfter (studie II). Derudover blev alle indhentede informationer syntetiseret og derved skabtes et udgangspunkt for udvikling af interventionsprogrammet ABLE 1.0 samt en pilot interventionsmanual. ABLE 1.0 er et individuelt program af otte ugers varighed med min. fem og max. otte sessioner. Det teoretiske grundlag for programmet er

Occupational Therapy Intervention Process Model (OTIPM) og Person - Environment - Occupation Model (PEO modellen).

Endelig fandt vi at ABLE 1.0 programmet var gennemførbart ud fra interventionsudvikling, interventionskomponenter, handlingsmekanismer, oplevet værdi, udbytte, skade eller utilsigtede konsekvenser, gennemførbare og accept i praksis, og nøjagtighed, rækkevidde og interventionsdosis (studie III).

Konklusion: Baseret på denne afhandling blev der udviklet et generisk interventionsprogram, der sigter mod forbedring af ADL evne. Særligt adresserer programmet problemer relateret til øget tidsforbrug og øget brug af kræfter under udførelse af ADL. Som grundlag for at udvikle specifikke interventionskomponenter i interventionsprogrammet identificerede personer med kroniske tilstande og ergoterapeuter temaer relateret til forbedring af ADL evne. ABLE 1.0 programmet var generelt gennemførbart i en kommunal praksis ud fra interventionsudvikling, interventionskomponenter, handlingsmekanismer, oplevet værdi, udbytte, skade eller utilsigtede konsekvenser, gennemførbare og accept i praksis, og nøjagtighed, rækkevidde og interventionsdosis. Disse konklusioner danner derved grundlag for at iværksætte et randomiseret kontrolleret studie (RCT) med henblik på at evaluere effekten af ABLE 1.0 programmet. Først bør programmet dog justeres i forhold til rekrutteringsprocessen, præciseringer i interventionsmanualen, dosis og adgang til nødvendigt udstyr. Desuden, anbefales et internt pilot studie.

Relaterede publikationer

Nielsen KT, Klokke L, Guidetti S, Wæhrens EE. Identifying, organizing and prioritizing ideas on how to enhance ADL ability. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. 2018: 1-12. <https://doi.org/10.1080/11038128.2018.1424235>

Nielsen KT, Klokke L, Wæhrens EE. Self-reported quality of activities of daily living (ADL) task performance in persons with chronic conditions. (Manuscript submitted for publication)

Guidetti S, Nielsen KT, von Bülow C, Pilegaard MS, Klokke L, Wæhrens EE. Evaluation of an intervention programme addressing ability to perform activities of daily living among persons with chronic conditions: study protocol for a feasibility trial (ABLE). *BMJ Open*. 2018: 1-10. <https://bmjopen.bmj.com/content/8/5/e020812>

Nielsen KT, Guidetti S, von Bülow C, Klokke L, Wæhrens EE. Evaluation of the occupational therapy program ABLE 1.0 aiming at enhancing the ability to perform activities of daily living among persons with chronic conditions- a feasibility study. (Manuscript in draft)

Opdateret: 11-12-2018